

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **GOLDENBURG EUROPA GBE, spol. s r. o.**, se sídlem Křenova 438/7, Praha 6, zastoupená Mgr. Zdeňkem Burdou, advokátem se sídlem Leknínová 3033/7, Praha 10, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2018, č. j. 44416/18/5300-22441-701296, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2019, č. j. 10 Af 37/2018 – 106.

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu proti v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného a v podání ze dne 23. 1. 2019 požádala o osvobození od soudních poplatků, protože nedisponuje finančními prostředky a nemůže si uhrazení soudního poplatku dovolit, jelikož její příjmy jsou nedostatečné. V důsledku několika nezákonných zásahů orgánů veřejné moci je naprosto podnikatelsky paralyzována a právní zastoupení je vedeno advokátní kanceláří na dluh. Orgány činné v trestním řízení odňaly žalobkyni hmotné věci, a to investiční zlato určené k prodeji v České republice, z důvodu podezření z trestného činu kráčení daně. Žalobkyni nebyl přiznán nárok na nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty, což je pro ni likvidační ohledně výrobní a obchodní činnosti. Proto nemá finanční prostředky na úhradu poplatků. Žalobkyně čelí exekučním řízením, neboť nebyla schopna splácet podnikatelský úvěr a má nedoplatky na zdravotním pojištění. Informovala soud, že je připravena doložit své příjmy obratem na formuláři. Městský soud vyzval žalobkyni

k doložení jejích poměrů, a to ve lhůtě jednoho týdne od doručení přípisu s formulářem, k čemuž došlo dne 30. 1. 2019 do datové schránky zástupce žalobkyně. V záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) městský soud zamítl žádost žalobkyně o osvobození od soudního poplatku a vyzval ji k jeho zaplacení, jelikož ke dni vydání napadeného usnesení žalobkyně nedoložila své majetkové poměry.

II. Obsah kasační stížnosti

[2] Proti napadenému usnesení podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“).

[3] Stěžovatelka namítá, že městský soud obeslal s výzvou k doložení majetkových poměrů pouze jejího zástupce, a nikoliv ji jakožto žadatelku o osvobození od soudního poplatku, ačkoli požadavek na vyplnění formuláře k doložení majetkových poměrů je *a priori* určen stěžovateli. Městský soud stěžovatelku ani nevyrozuměl, že zástupci formulář doručil, a proto neměla možnost nedoložení formuláře napravit. Městský soud žalobkyni nepoučil o následcích nedoložení poměrů. Stěžovatelka dále namítá, že se městský soud nezabýval jejími tvrzeními, která dle jejího názoru svědčí pro osvobození od soudních poplatků. Zejména se nevypořádal s platební neschopností v důsledku zajištění zboží v trestním řízení a neuznáním nároku na odpočet DPH.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[5] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[6] Jádrem námitek kasační stížnosti je otázka, komu má být doručena výzva k doložení majetkových poměrů v případě, že je stěžovatelka v řízení zastoupena advokátem na základě plné moci.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.“ Účastníkovi lze přiznat osvobození od soudních poplatků pouze výjimečně, odůvodňují-li to poměry účastníka, a to zcela nebo zčásti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, publ. pod č. 2099/2010 Sb. NSS, dostupné, stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí, na www.nssoud.cz).

[9] Podle § 42 odst. 2 s. ř. s. „má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim.“

pokračování

Je-li tedy účastník řízení zastoupen, písemnosti se doručují pouze zástupci a od tohoto okamžiku se také odvíjejí jejich právní účinky. Jedině tehdy, má-li účastník řízení něco osobně vykonat, doručuje se vedle zástupci též účastníkovi přímo. Požadavek na účastníka řízení, aby osobně něco vykonal, obsahuje typicky předvolání dle § 43 odst. 1 s. ř. s. (viz též závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 As 107/2008 - 100). Osobní výkon, který má komentované ustanovení na mysli, v sobě musí obsahovat prvek nezastupitelnosti. Touto otázkou se zabýval Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí ze dne 8. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1949/99, publ. pod č. 1/2001 Sb. NS, vyslovil, že úkony, které má účastník v řízení osobně vykonat, se rozumí jen takové, kdy konkrétní jednání nemůže učinit nikdo jiný než účastník samotný, tedy jde o tzv. jednání nezastupitelné, charakteristické svým osobním prvkem, které se upíná právě a jen na osobu jednajícího, a to tak, že jiná osoba, odlišná od konkrétního účastníka řízení, nemůže takový úkon vykonat.

[10] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů žalobce k žádosti o osvobození od soudních poplatků není úkonem, který by měl účastník řízení vykonat osobně. Je-li účastník zastoupen, příslušná výzva bude doručena jen jeho zástupci (rozsudek ze dne 13. 12. 2007, č. j. 8 Afs 154/2006 - 77, rozsudek ze dne 12. 7. 2012, č. j. 1 As 80/2012 - 21, či rozsudek ze dne 27. 7. 2016, č. j. 6 As 121/2016 - 20). Městský soud proto nepochybil, doručil-li výzvu k doložení majetkových poměrů zástupci, nikoliv přímo stěžovatelce.

[11] Ani námitka stěžovatelky, že se městský soud nedostatečně zabýval tvrzeními, která již uvedla ve své žádosti o osvobození, není důvodná. Povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost ani prostřednictvím svého zástupce nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Ačkoliv formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ představuje toliko jeden z možných prostředků sloužících ke zjištění, zda účastník řízení má či nemá dostatečné prostředky, a majetkové poměry účastníka řízení mohou být zjištěny i z jeho podání, jímž o osvobození od soudních poplatků žádá (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), případně jímž reaguje na výzvu k prokázání majetkových poměrů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2008, č. j. 4 Ads 90/2008 - 130), stěžovatelka v tomto případě ve svých podáních uvedla pouze obecná neurčitá tvrzení o své situaci a blíže nespécifikovala, jakými finančními prostředky disponuje. Tyto skutečnosti nevyplývají ani z obsahu žaloby a nelze je dovozovat z pouhého odkazu na vedená exekuční řízení, zajištění zboží pro účely trestního řízení či na neuznání nároku na nadměrný odpočet DPH. Městský soud tak správně dospěl k závěru, že žalobkyně svá tvrzení o nepříznivé finanční situaci, která uplatnila v návrhu na osvobození od soudních poplatků, nijak neprokázala.

[12] Pro úplnost Nejvyšší správní soud připomíná, že po zamítnutí kasační stížnosti proti usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudního poplatku musí městský soud po doručení rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatelku v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, opětovně vyzvat k zaplacení soudního poplatku, určit jí k tomu přiměřenou lhůtu a poučit ji o následcích nezaplacení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 75/2008 - 77). Pokud stěžovatelka znovu požádá o osvobození od soudních poplatků a svou žádost opře o nové, dříve neuplatněné skutečnosti, bude krajský soud povinen znovu se její žádostí zabývat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65).

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[13] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu